

European Monitoring Centre
for Drugs and Drug Addiction

2006 Годишен доклад за състоянието на проблема с наркотиците в Европа

Дженифър Хилебранд, София, 23 ноември, 12 ,00 ч.

Най-новото по проблема с наркотиците в Европа

- Преглед на явлението наркотици в 29 европейски страни
- Данни и анализи – общо за Европа и за отделните страни
- Най-новите тенденции и ответни мерки
- Избрани теми:
 - европейски политики в областта на наркотиците
 - полови различия
 - наркотиците в местата за отдих и развлечения

Многоезиков информационен пакет

2006 Годишен доклад:

Печатно издание и в Интернет на 23 езика

- <http://annualreport.emcdda.europa.eu>
- **Допълнителни материали на английски в Интернет:**
 - Избрани теми <http://issues06.emcdda.europa.eu>
 - Статистически бюлетин <http://stats06.emcdda.europa.eu>
 - Профили на държавите <http://datapfiles06.emcdda.europa.eu>
 - Рейтокс национални доклади <http://www.emcdda.europa.eu/?nnodeid=435>

Акценти 2006

- **Част I: Годишен доклад**

Акценти 2006

- Наркотиците в Европа - по-евтини от всякога
- Хероин — залавяния и нарастване на производството
- Продължаващо разпространение на болестите, свързани с употребата на наркотици
- Смъртни случаи — низходящата тенденция може да се окаже колеблива

Акценти 2006 (продължение)

- Кокаин — тенденцията за повишаване продължава, но с известни признаци на стабилизация
- Кокаин — световното производство се увеличава, а пътищата на вноса стават все по-разнообразни
- Кокаин - свързаните с него проблеми стават очевидни в някои страни

Наркотиците в Европа по-евтини от всякога

- Големи разлики в цените на наркотиците между държавите
- Анализът се базира само на ограничен брой страни
- Цените на незаконните наркотици по улиците на Европа падат в периода 1999–2004 г. в много от страните и за повечето видове наркотици
- Корижирани спрямо инфлацията, цените в Европа като цяло са намалели за канабис-смола (19%), растителен канабис (12%), кокаин (22%), хероин (45%), амфетамин (20%), екстази (47%)

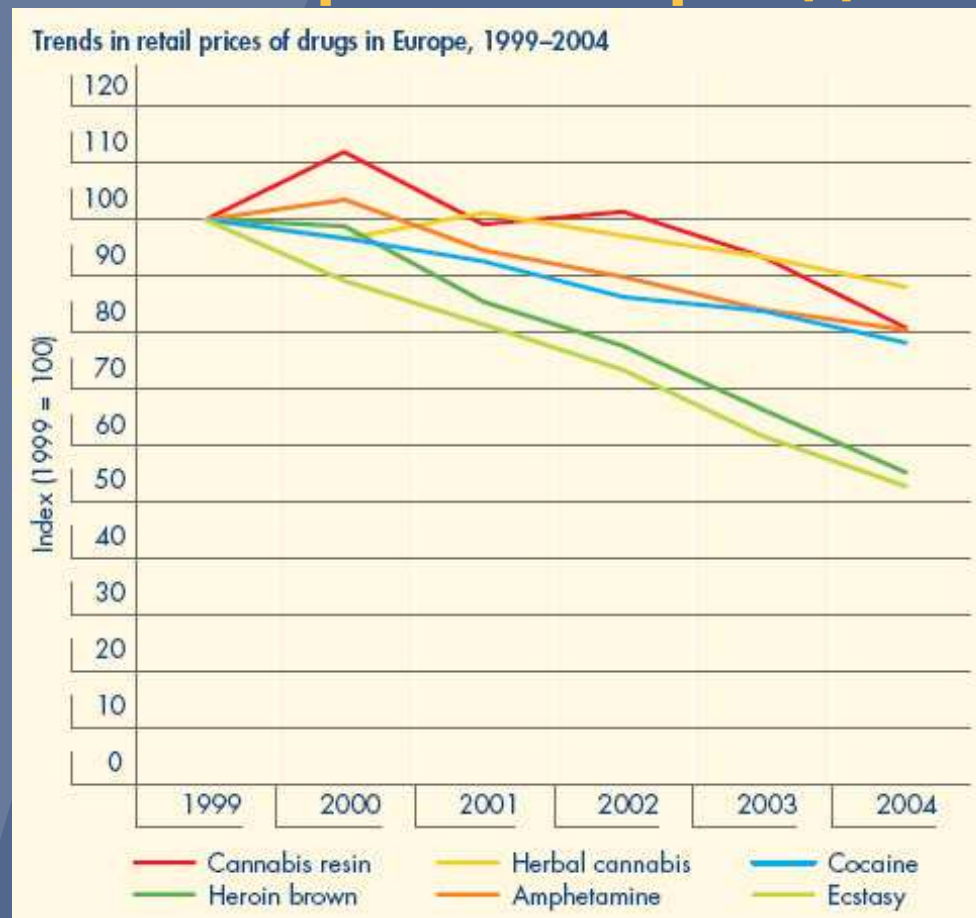

Цени на наркотиците (продължение)

- Цените на наркотиците повлияни от много фактори: снабдяване, чистота, вид продукт, количество и др.
- Анализите се усложняват от скрития характер на пазара на незаконни наркотици и от различията в качеството на данните и в методите на събирането им в отделните страни
- Не е установена пряка зависимост между цената и тенденциите при останалите индикатори (конфискации, разпространение на употребата, чистота и др.)
- Необходимо е по-добро разбиране на факторите, които влияят върху цените на наркотиците и върху това как цената се отразява на равнищата на употреба на наркотици

Тенденции в цените на дребно на наркотиците в Европа в периода 1999–2004

Хероин— залавяния и производство 'скок'

- Афганистан е на водещо място в света по доставка на незаконен опиум. През 2005 г. в страната е отчетено приблизително 89% от световното производство (4 100 тона)
- Повишеният обем на производството напоследък означава, че световното предлагане вероятно надвишава световното търсене (Службата за наркотиците и престъпността на ОН UNODC)
- В Азия (50%) и Европа (40%) все още се отчита най-голям обем на конфискуваните количества хероин в света
- След 1999 г. общото конфискувано количество в Европа постоянно нараства

Хероин (продължение)

- Рекордно конфискувано количество през 2004 г. – в приблизително 46 000 конфискации в Европа са задържани 19 тона хероин – увеличение от над 10% спрямо конфискуваното количество през 2003 г.
- Не трябва да се пренебрегват опасностите, породени от свръхпредлагането на незаконен хероин
- Хероинът вече не е на мода, но е възможно към него да се пристрасти едно ново поколение млади хора
- Хероин и инжектиране – основен проблем за общественото здраве в Европа в обзримото бъдеще

Продължаващо разпространение на инфекциозните заболявания, свързани с употребата на наркотици

- Разпространението на HIV инфекциите остава ниско сред инжектиращите наркотици в повечето европейски страни. В около 10 страни случаите на заразяване са около или под 1% от инжектиращите, а в по-голямата част на Европа – под 5 %
- Но все още продължават да се отчитат нови случаи на HIV инфекции, дължащи се на инжектиране на наркотици и в някои райони и групи от населението те вероятно се увеличават
- Вирусният хепатит С — разпространен най-вече сред инжектиращите в Европа: над 60% сред определени извадки от тествани инжектиращи
- Програмите за обмен на игли и спринцовки преобладаващи. Част от по-широк подход (информация, образование, комуникация)

Смъртни случаи– низходящата тенденция може да се окаже колеблива

- 7,000 до 8,000 смъртни случаи от употребата на наркотици в Европа на година
- Последните данни показват, че на тях се дължат 3 % от всички смъртни случаи сред възрастните под 40 годишна възраст
- Приблизителните оценки са пряко свързани с употребата на наркотици, предимно опиати, но не включват смъртните случаи, свързани с нещастни случаи, насилие или хронични заболявания
- Типично поразените от свръхдоза в Европа са мъже в средата на тридесетте.
Навсякъде в Европа възрастовата граница на жертвите на свръхдоза се увеличава

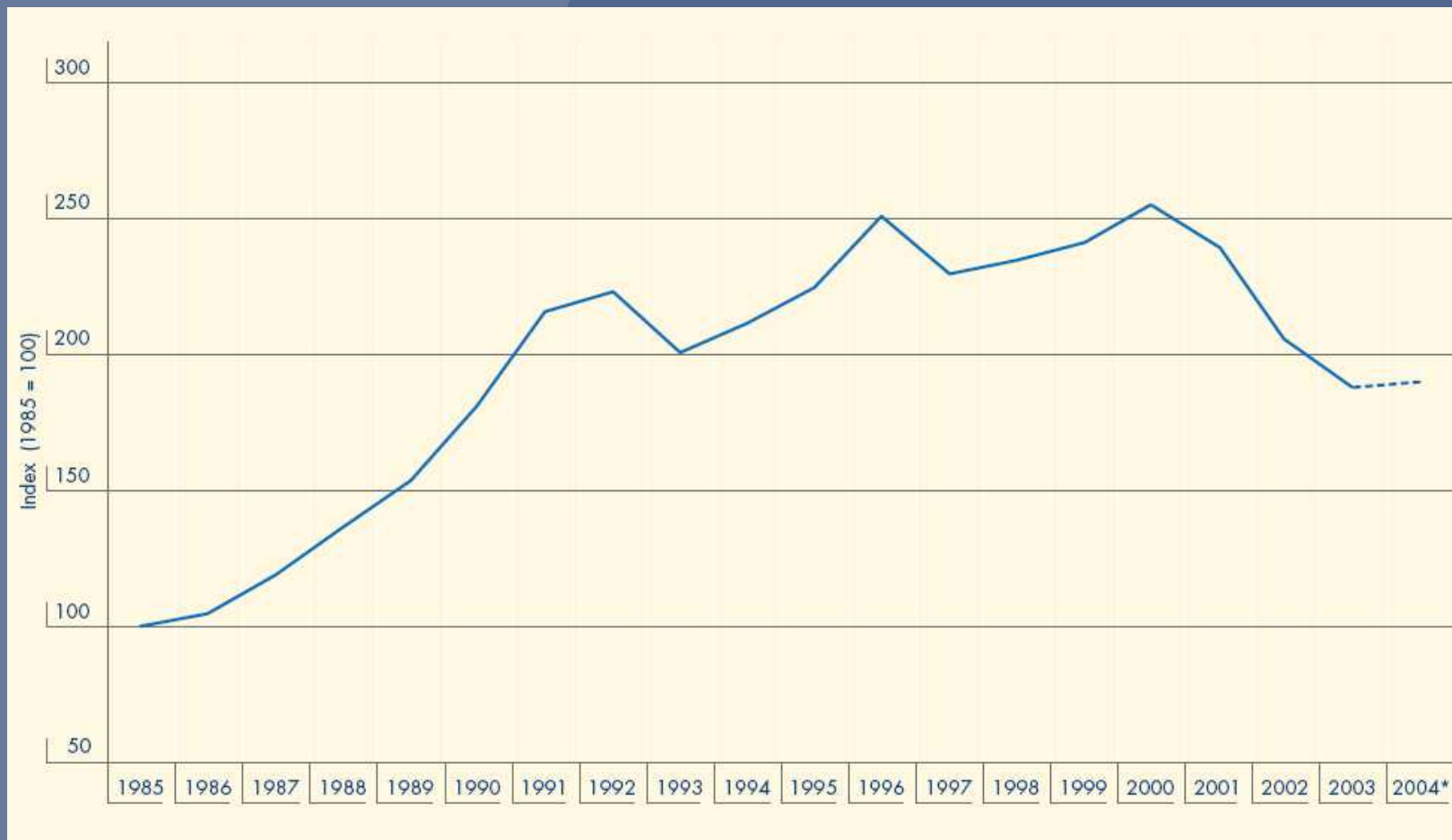

Смъртни случаи, свързани с употребата на наркотици (продължение)

- Намаляване на смъртните случаи, свързани директно с употребата на наркотици от 2000–2003
- Това намаление следва 14%-то повишение от 1995–2000
- В данните за 2003 - 2004 г. броят на отчетените смъртни случаи се е увеличил с 3%, което предполага, че низходящата тенденция вероятно е несигурна
- Това вероятно не е предвестник на една дългосрочна тенденция, но 13 от 19 отчитащи данни страни съобщават за известно увеличение

Гл. 7, Фиг.13: Дългосрочна тенденция при острите смъртни случаи, 1985–2004

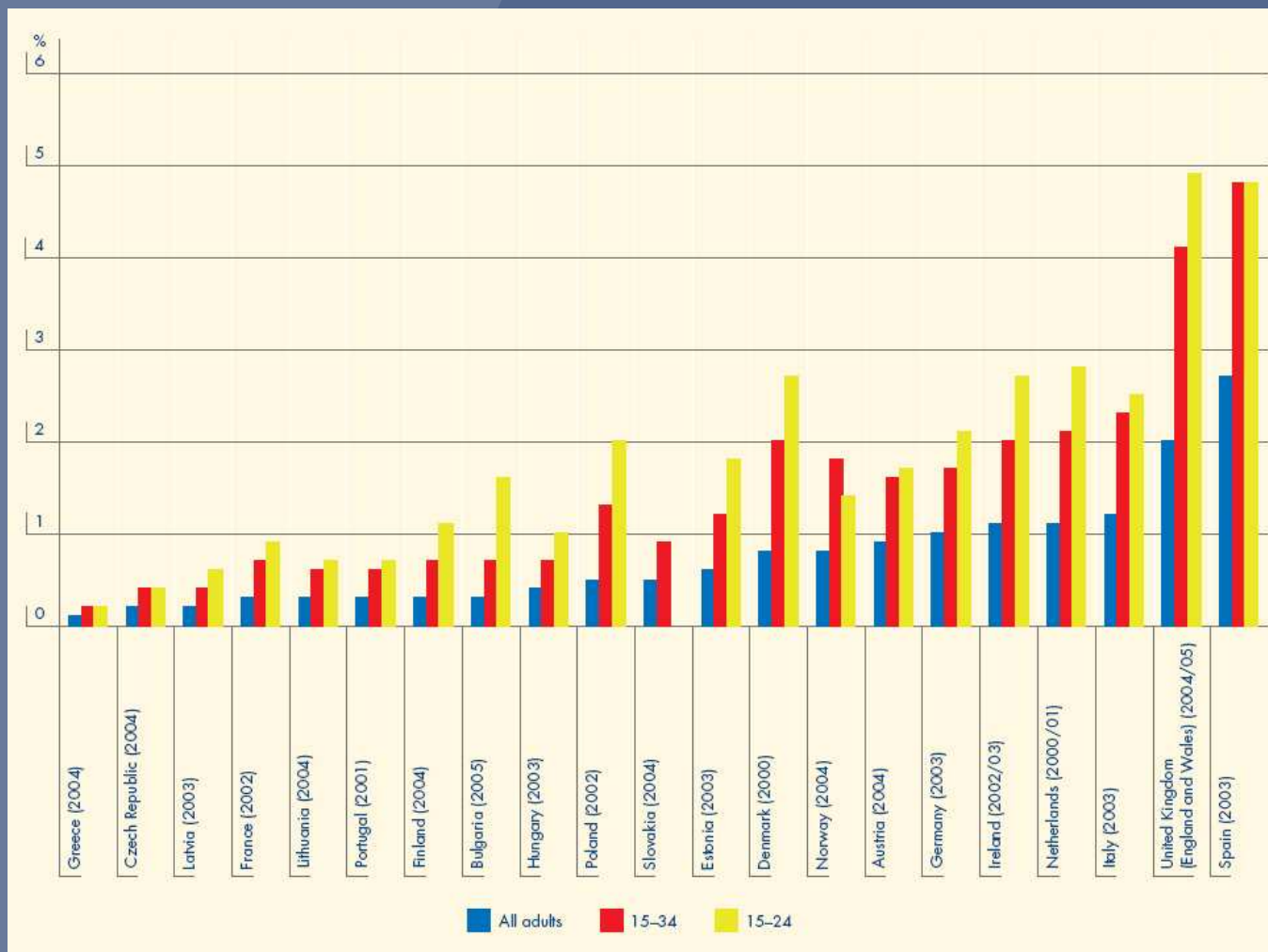

Кокаин – възходящата тенденция продължава, но с някои признаци на стабилизиране

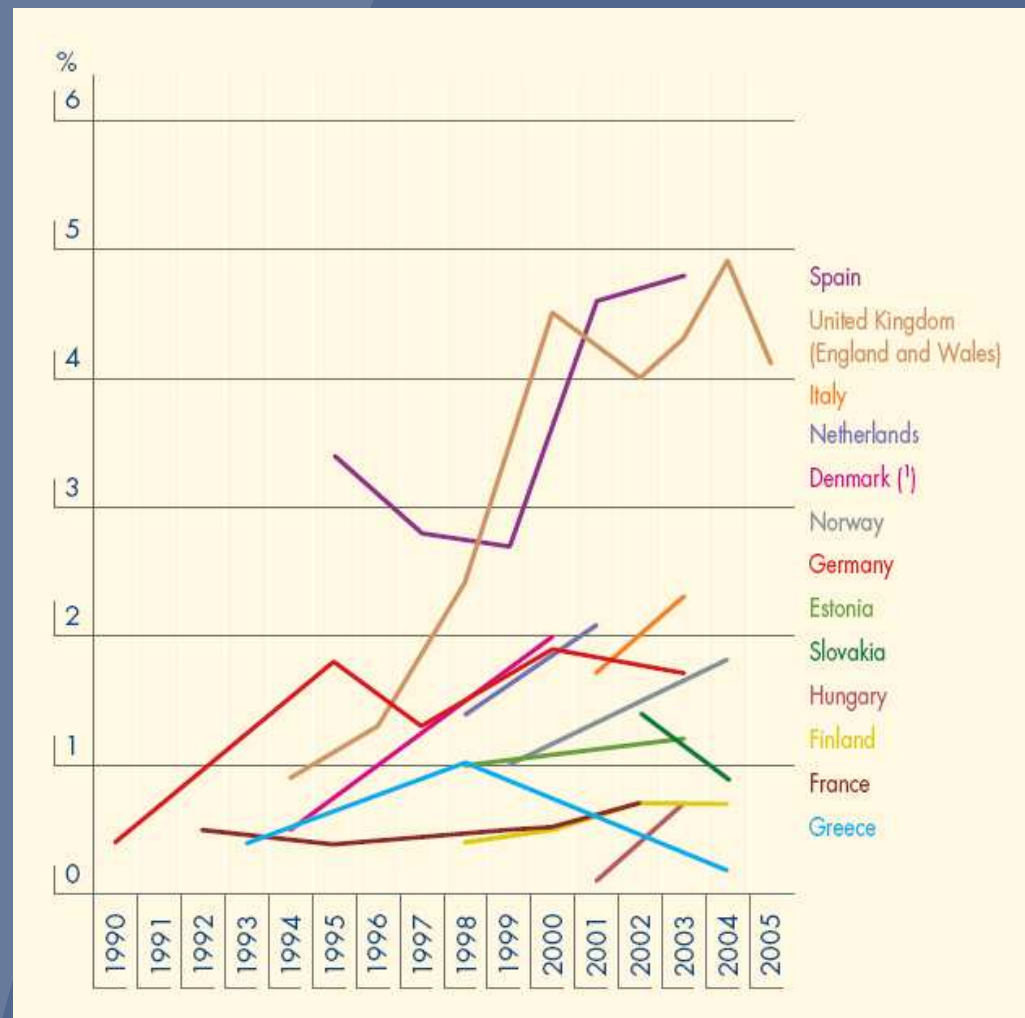
- Около 10 млн. европейци (над 3% от гражданите на възраст между 15 и 64 години) са употребявали кокаин някога през живота си
- Около 3,5 млн. вероятно са го употребявали през последната година (1%)
- Около 1,5 мил. (0,5% от възрастното население) съобщават за употреба през последния месец
- Употребата на кокаин е традиционно висока по европейските стандарти, но все пак е значително по-ниска от стойностите за САЩ, където употребата някога през живота сред възрастните е 14%
- Варира в широки граници - в много страни разпространението на употребата все още е ниско
- В двете най-силно засегнати страни (Испания и Обединеното кралство) се наблюдават известни признаци на стабилизиране на положението след големите увеличения в края на 1990-те години

Гр. 5, Фиг. 6: Разпространение на употребата на кокаин през последната година сред всички хора (на възраст 15-64) и сред младите (на възраст 15-34 и 15-24)

Гр. 5, Фиг. 7: Тенденции през последната година в разпространението на употребата на кокаин сред младите хора (на възраст 15-34)

Кокаин — нарастване на световното производство, начините за изнасяне разнообразни

- Световното производство на кокаин: около 687 тона през 2004 (UNODC)
- По-голямата част от кокаина, заловен в Европа, идва от Южна Америка. Като транзитни маршрути се ползват страните от Латинска Америка, карибските страни, а напоследък и африканските страни
- През 2004 г. в Европа са били конфискувани около 74 тона кокаин, което е намаление от 20% спрямо цифрата за 2003 г.
- Приблизителният брой на конфискациите на кокаин през 2004 г. се е увеличил с 36% и е нараснал до 60 890
- Иберийският полуостров остава основният входен пункт за внасяния в Европа кокаин, като там е задържано повече от половината от цялото количество

Кокаин- свързаните с него проблеми стават очевидни в някои страни

- Проблемите стават очевидни, но все още на относително ниско ниво
- Около 12% от всички търсения на лечение са свързани с употребата на кокаин, но има доста разлики между държавите
- В Испания и Холандия, където употребата на кокаин е относително добре установена, поне едно от четири търсения на лечение е свързано с кокаин
- Необходимо е по-добро разбиране за подходящото лечение при проблеми, свързани с употребата на кокаин и крек
- Отчетени са около 400 смъртни случаи, свързани с употребата на кокаин

Наркотиците в Европа — факти и цифри

- 65 млн. от възрастното население са употребявали канабис някога през живота си – 20 % от възрастното население
- 10 млн. от възрастното население са употребявали амфетамин някога през живота си – 3 % от възрастното население
- 8.5 млн. от възрастното население са употребявали екстази някога през живота си – 2.6 % от възрастното население
- В ЕС днес има приблизително 1.7 млн. проблемно употребяващи наркотици (предимно хероин)
- *За повече информация за отделните видове наркотици вижте обобщението “Наркотиците в Европа – факти и цифри”*

Акценти 2006

- **Част II: Избрани теми**

Акценти 2006

- Стратегиите в областта на наркотиците разширяват обхвата си
- Лечението от наркотична зависимост за жени все още ограничено в Европа
- Различни модели на причинени щети от употребата сред жените
- Стеснява ли се пропастта между половете?

Акценти 2006 (продължение)

- Проучванията сочат, че сред посетителите на клубни заведения вероятността да са опитвали стимуланти е повече от десетократно по-голяма (отколкото сред младежите от общото население)
- Клубен туризъм и употреба на наркотици в почивните дни
- Рисковете от продължителна употреба на алкохол често се пренебрегват
- Предизвикателства пред мониторинга

Стратегиите за наркотиците с разширен обхват

- Почти всички европейски страни днес очертават политически инициативи в рамките на една обща национална стратегия/план за действие в областта на наркотиците
- Налице са признаци на разширяване обхвата на стратегиите за включването, наред с незаконните наркотици, на законни вещества, водещи до пристрастяване (алкохол, цигари, лекарства)
- Над две трети от страните, участвали в проучването, днес посочват някаква връзка или цитират законни вещества в своите политически документи

Лечението на наркотична зависимост за жени все още ограничено в Европа

- Нараства информираността за нуждите на жените, употребяващи наркотици, които понастоящем са около 20% от постъпващите за лечение
- Почти всички страни в ЕС и Норвегия имат най-малко едно лечебно заведение за наркомании, предназначено изключително само за жени или за жени с деца, но достъпът до този вид услуги често е ограничен
- Повечето жени все още се лекуват в общи лечебни заведения
- Приблизително една от четири (23%) жени, потърсили амбулаторно лечение срещу наркотици, в момента живеят с деца
- Тревогите, свързани с грижата за децата могат да се окажат пречка пред жените, които се нуждаят от помощ. Доказано е, че специализираните за жени заведения задържат по-дълго жените на лечение.

Различни модели на щетите от употребата сред жените

- В зависимост от страната, смъртните случаи при жените са между 7% и 35% от всички смъртни случаи, свързани с употребата на наркотици
- Полови различия в тенденциите при смъртните случаи
- В периода между 2000 г. и 2003 г. смъртните случаи от свръхдоза сред мъжете са намалели с около 30%, докато смъртните случаи сред жените са намалели с около 15% (за страните от ЕС-15)
- Последните данни от проучвания сред инжектиращите наркотици в девет страни от ЕС сочат, че разпространението на HIV инфекциите сред инжектиращите мъже е средно 13.6%, а сред инжектиращите жени - 21.5%
- Дали мерките за намаляване на вредите, насочени към високо рисковите групи употребяващи наркотици, не въздействат в по-голяма степен на мъжете, отколкото на жените?

Намалява ли пропастта между половете?

- Подчертани различия между половете в почти всички аспекти на явлението наркотици
- Във всички европейски страни мъжете все още превъзхождат по численост жените сред употребяващите наркотици, особено когато се касае за честа, интензивна и проблемна употреба
- Не съществуват неоспорими доказателства, че половите различия между равнищата на употреба на наркотици сред мъжете и жените намаляват
- Но данните за употребата на наркотици сред учениците (15–16 годишни) разкриват тревожни тенденции. В някои страни момчетата настигат момчетата по отношение на употребата на наркотици и алкохол някога през живота.

Проучванията показват, че вероятността да опитат стимулант при ходещите по клубове е 10 пъти по голяма

- В някои случаи около две трети от ходещите на клуб съобщават за употреба на стимуланти някога в живота
- Над 60% от посетителите на клубни заведения, обхванати от проучвания в някои заведения и прояви във Франция, Италия и Обединеното кралство, съобщават, че са опитвали кокаин някога през живота си
- Над половината от посетителите на клубни заведения, обхванати от проучването в Чехия, Франция, Унгария, Холандия и Обединеното кралство съобщават, че някога са използвали екстази

Фиг. 2: Разпространение на употребата на естрази някога през живота в проучвания, правени в клубовете и сред общата популация

Употреба на наркотици за развлечение (продължение)

- В някои проучвания се съобщава за употреба някога през живота на кетамин в диапазона от 7 % (в Чехия) до 21 % (в Унгария)...
- ...и за употреба някога през живота на GHB в диапазона от 6% (в Обединеното кралство) до 17 % (в Холандия)
- При халюциногенните наркотици високи стойности се отчитат от проучванията в клубове в Чехия (45 % от изследваните са опитвали LSD някога през живота си) и във Франция (55 % някога са опитвали „магически гъби”)

Клубен туризъм и употреба през почивните дни

- Проучванията показват, че младежите по-често опитват наркотици, или ги употребяват по-често, когато са на почивка в чужбина
- В Испания употребата на наркотици за развлечение е най-висока в близост до туристическите курорти
- Едно проучване в Швеция отчита, че от всички младежи, които са опитвали незаконни наркотици, 23 % са го направили за първи път когато са били извън страната
- Сред анкетираните като част от едно проучване в Обединеното кралство млади почиващи, завърнали се от Ибиза, се отчита, че честотата на употребата на всякакви наркотици е по-висока по време на почивката им, отколкото когато са вкъщи

Рисковете от продължителна употреба на алкохол често се пренебрегват

- За болшинството млади хора в Европа употребата на наркотици все още не е неделима част от местата за забавление с денс музика
- За повечето музиката, социалните аспекти и употребата на алкохол са най-важните преживявания в тази среда
- Производителите на напитки сега пробиват на доходния пазар на денс музиката, насочвайки се към нови напитки за по-младата възрастова популация
- Голяма е загрижеността за здравните рискове от често прекомерната употреба на алкохол от посетителите на клубни заведения, понякога съчетана с употребата на незаконни наркотици
- Посетителите на клубни заведения като цяло са запознати със здравните и правни рискове от употребата на наркотици, но те са по-слабо информирани за проблемите, свързани с употребата на алкохол и съответните дълготрайни рискове

Предизвикателства за мониторинг

- EMCDDA сега се изправя пред предизвикателството да наблюдава далеч по-голям спектър от вещества, отколкото преди десетина години
- Полиупотребата е голямо предизвикателство за мониторинговата система, която традиционно е фокусирана върху употребата на отделни вещества
- Развитието на нови методологии за разбирането на този вид употреба трябва да е един от приоритетите в бъдещата програма
- Освен наблюденията над положението в момента, EMCDDA следи за появата на нови видове наркотици и нови тенденции, които могат да се окажат заплаха за общественото здраве

